

Szabadon, nem ilyen kötötten. A harmadik pedig, amit kívánék, a nyugalom. Hogy ne legyenek félelmeink... A betegségtől félek például, aggódom, hogy a gyerekeim ne legyenek beteg. Akkor a többi már majd csak megoldom valahogy... Nekem egyébként nagy szerencsém van ezzel a két lánygyerekekkel, mert nagyon jó gyerekek. Szorgalmasak, rendesek – nem okoznak gondot... Nagy mázli ám ez. Kifoghattam volna akármilyen kis rosszcsontokat is, aztán megdöglök... Mert nem könnyű dolog a nevelés. De mi szerencsére egy stabil értékrend szerint élünk. A gyerekeink azt látják, hogy beszélgetünk, hangosan gondolkodunk, olvasunk, nem élünk kicsapongó életet. És a színjátás, ami megfertőzte őket, igen jó elfoglaltság. Sikerük van, el tudnak menni együtt találkozókra, táborba. A nagylányomnak például a barátai is színjátás, így nem került bele egy diszkózó, ilyenező-olyanozó hisztériába, hanem olyan társasága van, ami építő; színházba, moziba, múzeumba járnak, együtt buliznak...

– Alapjában véve szerencsés ember vagy?

– Jaj, nagyon! Nagyon szerencsés. Már a szüleimmel is. Anyukám nyolcvannégy éves korában halt meg, apukám még él, nyolcvanhét éves. A mama nem járt el dolgozni, minket nevelt. És mindig énekelt. Anyám mindig, mindig énekelt. (Elhomályosodik a szeme.) Bár az is lehet, hogy akkoriban minden anya énekelt. Apámat ritkán láttam, mert a munkája gyakran elvitte, már amikor hetedikes voltam, akkor került haza. Igazából nehezen is értett engem meg, inkább csak a két nagyobb fiát, akivel együtt dolgozott. El is hessegetett engem, mint legkisebbet, nem nagyon volt alkalmam ellesni férfias fortélyokat. Anyámtól viszont megtanultam mindent; főzni, tyúkot vágni, mindent. Az anyai ág a művészkedő ág, ott sok festető, jól rajzoló fiú van. Az apai ág meg nagyon erős, konok, elszánt. Ez a kettő keveredik bennem. Valószínűleg a kicsi gyerekkoromból maradt élményeim is szerencsésé tesznek; én görög-katolikus vagyok, egy görög-katolikus mise, az pedig egy óriási szertartás, nagy művészeti élmény egy gyereknek. Gondolom én, hogy abból nagyon sokat tanulhattam. Bennem valamiféle arányérzék, ritmusokat alakított ki, vagy valamiféle igényességet oltott belém... Ebben nőttem fel. Az persze más kérdés, hogy amikor kamaszodtam, mindig megbeszéljük, ki megy matinéra, ki misére – és elmeséltük egymásnak –, mert Fodor nagyanyám mindig számon kérte, hogy mi történt a misén, be kellett számolni... De nem gyakorlom a vallásomat, és lelkületileg talán evangélikus vagyok inkább.

– Most a helyeden vagy, Misi?

– Azt gondolom, igen. Bár nagyon szeretem a paraszti életformát – csak nem élhetem. Persze kipirgálok kicsit a ház körül, meg levágom a csirkéket... De ez nem normális, hogy az ember fél feje erre néz, a másik fele meg arra. Szívesen élnék forgóban egy tanyán; nyáron ott, télen itt... Katus lányom kérdezte a múltkor, hogy mi lenne a véleményem egy ilyenről...

Ő nagyon szereti az állatokat, afféle kreatív ember, mindig kitalál mindenfélét. A nyüzsgést, azt nagyon nem szeretem, nem szeretem Budapestet sem. Ha fel kell mennem, nekem az egy program. Nem szeretem Pestet. Pedig jószerivel csak a Marczibányi térre járok. Én már Bagon is azt érzem, hogy túl közel van Pest... Ha még az ország keleti fele felé, biztosan érzed, hogy nyugodtabbak, kedvesebbek az emberek. Hát én ott voltam otthon sokáig.

Elmélázik, én is, nem találom az utolsó kérdést. Felesége, Éva éppen hozná a frissen sült kenyeret, házi kovászos uborkával – amit iszonytató módon megkívánok –, de rohannom kell, elfecsegtük a délutánt. Az üvegtéglákon már vörösödik a nap fénye, én az autópályára gondolok, ahol bizonyosan dugó lesz, meg arra, hogy tényleg, milyen jó volt a Felső-Tiszánál, ahonnan néhány napja jöttem. Az ottani alkonyok voltak ilyen békések, és az ottani emberek ilyen meggyőzően nyugodtak, nyitottak, szeretetreméltók.

Még kikísér a kapuig, így a tükörben, az utolsó képen, integet...

Tóth Zsuzsanna

Horváth Viola

a Veszprém Megyei Közművelődési Intézet igazgatója

Bessenyei György – díj (2004)

Ezüstgyűrű – díj (2005)

Horváth Viola állami kitüntetéséhez az intézmény új székházának avatóján, 2004. augusztus 20-án gratulálhattak munkatársai, barátai, tisztelői.

A civil szakmai szervezet (MIOSZ) elismerését pedig a Megyeháza Szent István-termében vehette át a díjkiosztás alkalmából szervezett bensőséges ünnepségen, a Magyar Kultúra Napján, 22 évvel azután, hogy „örökre eljegyezte” magát a népművelő hivatás mellett.

Szakmai eredményeinek, elkötelezettségének alapjait a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán szerezte meg, ahova magyar-népművelő szakos hallgatóként úgy lépett be, hogy majd az irodalom megszerettetőjévé válik tanárként, de később már úgy vélte, hogy egy komplexebb, ha úgy tetszik, kerekesebb világban szeretné leélni az egész életét – amit történetesen népművelésnek hívnak – mondta az egyik interjúban.

Jeles pedagógusoktól kapott útravalót, közülük is megkülönböztetett szeretettel szokta kiemelni Kiss Gyula tanár urat, akitől a falu, a kis eldugott, de gyakran különleges értékeket hordozó települések szeretetét, a szülőföldhöz kötődő helyismeretet és a művelődés-történetben való biztos eligazodást sajátíthatta el.

Népművelői hivatása gyakorlóiskolájának a régi Dimitrovot (a volt veszprémi Megyei Művelődési Központ) tekinti, ahol a kollégáktól, neves szakemberektől megtanulhatta mindazt, amit a szakmáról tudni lehet, például az emberekkel való kapcsolattartás fontosságát, a rendezvényszervezést, az együttes munkát.

Horváth Viola – rövid tanítási gyakorlatot követően – több mint két évtizede a közművelődés területén tevékenykedik.

Képzettsége mellett személyes érdeklődésének köszönhetően szakmájának szinte valamennyi területével foglalkozott.

Előző munkahelyén, a Megyei, illetve Városi Művelődési Központban olyan nagyszabású rendezvények gondozója volt, amelyek később a megye határain messze túlmenően népszerűsítették a magyar kultúrát, kapcsolatot teremtve európai szakmai szervezetekkel. Közülük is kiemelésre méltó: a Nemzetközi Éneklő Hetek, az Amerikai-Magyar Kórusnapok, a VOX Juventae Kórusfesztiválok.

Mindemellett a nagy hagyományú, ill. újonnan alakuló civil szervezetek, öntevékeny művészeti csoportok is élvezhették lelkes, támogató munkáját.

1998-tól igazgatója a Veszprém Megyei Közművelődési Intézetnek, amely a kulturális törvényt megelőzően néhány éven keresztül válságos időszakot élt át. Ebből a stagnáló állapotból Horváth Viola rövid idő alatt kimozdította a szervezetet, s új lendületet, korszerű arculatot adott annak.

Művészeti képzéseket, valamint fesztiválokat, térségfejlesztő konferenciákat és programokat, ifjúsági és nonprofit-tréningeket, konfliktuskezelést elősegítő szakmai napokat, a megye kulturális értékeit népszerűsítő programokat szervezett munkatársaisal és partnereivel együtt.

Hamarosan új módszertani és elemző kiadványok jelentek meg. Egyik lényeges szakmai alapelve, hogy együttműködjön mindazokkal a helyi, országos szakmai műhelyekkel, amelyek tapasztalataikkal, kutatási eredményeikkel sokat tehetnek a vidék szellemi, kulturális értékeiért, a települések fejlődéséért.

Kiemelt figyelmet fordít az amatőr művészetek és mozgalmak támogatására. Hatékony menedzseri munkájának köszönhetően biztosított volt a megyei fesztiválok és regionális találkozók rendszeres létrejötte. Szakmai tekintélyének és az általa vezetett intézmény tevékenységének köszönhetően lehettünk szervezői, illetve társrendezői több országos rendezvénynek már az első vezetői ciklusa során (Éneklő Ifjúság Országos Fesztivál és Szakmai Napok, Országos Kamarazenekari Fesztivál, Országos Amatőrművészeti Konferencia 1999, 2002, Népművelők Országos Vándorgyűlése, Vallásturizmus Konferencia és Europassió Találkozó 2001, Népi Kismesterségek Oktatója Képzés I. Országos Konferenciája, 2003).

2004-ben közreműködésével társrendezői lehettünk a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Hagyományok Háza által szervezett folklór világtalálkozóknak, a Folkloriádának.

Nemzetünk jeles eseményei sorában, a Millennium alkalomával emlékeztető országos és megyei rendezvények kezdeményezője és ösztönzője volt, mint például a Kultúrával a Nyugat Kapujában Országos Összművészeti Fesztivál, a Millenniumi Költőkaraván, Millenniumi Megyénap, a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum Bakony-Balaton tájegységének avatása, honismereti gyermekpályázatok, táborok. Az ünnep tiszteletére készült el a megye multimédiás kulturális értékleltára.

Ebben az időszakban született meg – az ő kezdeményezésére – a magyarországi Veszprém Megyei Népművészeti Alkotóház létrehozásának gondolata, ami azóta már megnyitotta kapuit.

A Millennium méltó megünnepléséért a Megyei Önkormányzat rangos elismerését, a Pro Comitatu-díjat vehette át 2000-ben.

Hatékony igazgatói tevékenységének köszönhetően megbízható infrastrukturális hátteret teremtett több megyei kulturális és szociális civil szervezetnek (pl. Népművészeti Egyesület, Néptánc Egyesület, Regionális Kodály Társaság, Falugondnokok Egyesülete), akikkel több sikeres közös programot valósított meg.

Kiemelkedő figyelmet fordít a kisebbségek kultúrájának úpolására, terjesztésére, a többségi társadalommal való megismertetésére, különös tekintettel a cigány kultúra népszerűsítésére.

Részt vett azoknak a fejlesztési programoknak a kidolgozásában, megvalósításában, amelyek a roma közösségek beilleszkedését, integrációját segítik.

Horváth Viola olyan közművelődési szakember, aki a társadalmi-gazdasági változásokra, kihívásokra gyorsan, érzékenyen reagálva keresi a közművelődési szféra válaszait, lehetőségeit.

A statisztikai régiók kialakulásával párhuzamosan szorgalmazta az alrégiók kulturális kezdeményezéseinek összehangolását, ennek érdekében a Fejér és Komárom megyei kollégákkal elkészítették a Közép-Dunántúli Régió kulturális fejlesztési tervét. Kezdeményezésére megalakult a Regionális Fejlesztési Tanács mellett működő Közművelődési és Civil Munkabizottság az országban elsőként.

A közművelődés különböző területein keresi az alrégiók együttműködési lehetőségeit, így készült el szintén mintaértékűen a régió összehasonlító statisztikai elemzése, de példaként említhetjük a három megye közművelődési szakembereinek képzését, valamint a több művészeti ágban megszervezett régiós találkozokat, továbbá a régiós időszaki kiadványokat.

Miközben segíti a régiós törekvéseket, a kistérségek fejlesztésére is nagy figyelmet fordít, közreműködve elképzeléseik sikeresebb megvalósításában – ennek részeként szakmai tanácsadással segíti pályázataik elkészítését.

Veszprém megyében részese volt olyan kiemelkedő rendezvényeknek, amelyek nemcsak egy-egy település kulturális értékeit voltak hivatottak megőrizni, hanem bekapcsolták a falvakat a kulturális turizmus vérkeringésébe is. (Pl. Balatonfüred, Zánka, Badacsonytomaj, Vászoly, Magyarpolány.)

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma több reform-elképzelés, program, ill. döntéselőkészítés során kérte javaslatait, véleményét. Szakmai tudásának és elkötelezettségének köszönhetően több kuratórium munkájában vett részt (Wlassics és Bessenyei díj, Csokonai-díj kuratóriuma, érdekeltség-növelő pályázat).

Intézményi kötelezettségén túl, személyes indíttatásból is támogatja a határainkon túl élő magyar közösségeket, művészeti csoportokat. Galántai, valamint Kovászna megyei kollégákkal alakított ki szorosabb kapcsolatot, amelynek egyik bizonyítéka a csernátóni Bod Péter Kulturális Egyesülettel kötött megállapodás, valamint közös képzések és kulturális programok szervezése.

Múlhatatlan érdeme a Veszprém megye és Magyarpolány önkormányzataival együttműködve létrehozott **Veszprém Megyei Népművészeti Alkotóház**, amely működésének kiteljesedésével a térség és a megye multifunkcionális alkotóházává, műhelyévé válhat, továbbá új székhelyünk, a **Havranek-ház** rekonstrukciójához szükséges pályázati források, támogatások megszerzése. Mindezzel intézményünk működésének, tevékenységének újabb távlatokat nyitott.

Hítvallása, hogy a népművelés életforma, még akkor is, ha háromgyermekes családként időnként küzdelmes hétköznapi napokat kell megélnie.

Fábián Judit